

Sygn. akt X Cz 286/13

POSTANOWIENIE

Dnia 17 grudnia 2013 r.

Sąd Rejonowy w Bydgoszczy

Wydział X Cywilny Rodzinny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Katarzyna Chajęcka

SSO Anna Staśkiewicz-Bortkiewicz

SSO Małgorzata Koźmińska

po rozpoznaniu w dniu 17 grudnia 2013 r. w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **małoletniego A. T. reprezentowanego przez matkę J. N.**

przeciwko **M. T.**

o alimenty

na skutek zażalenia strony powodowej na postanowienie Sądu Rejonowego w Bydgoszczy VI Wydział Rodzinny i Nieletnich z dnia 29 października 2013 r. wydane w sprawie o sygn. akt VI RC 433/13 o umorzeniu postępowania

postanawia:

oddalić zażalenie.

Sygn. akt X Cz 286/13

UZASADNIENIE

Małoletni A. T., reprezentowany przez przedstawiciela ustawowego – matkę J. N., wystąpił przeciwko ojcu M. T. z powództwem o zasądzenie na jego rzecz renty alimentacyjnej w wysokości 1.000 zł. miesięcznie (k. 2 akt).

W toku rozprawy, która odbyła się dnia 29 października 2013 r., pomiędzy stronami doszło do zawarcia ugody, na mocy której pozwany M. T. zobowiązał się płacić rentę alimentacyjną na rzecz małoletniego A. T. w kwocie 450 zł. miesięcznie, płatną z góry do dnia 15-go każdego miesiąca, do rąk matki dziecka J. N., z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat, poczynając od dnia 1 października 2013 r. (k. 27 v. akt).

Po zawarciu ugody Sąd Rejonowy umorzył postępowanie w sprawie (pkt 1 postanowienia z dnia 29 października 2013 r.) i nie obciążył pozwanego kosztami sądowymi w sprawie, obciążając nimi Skarb Państwa (pkt 2 w.w. postanowienia). Sąd ten uznał, iż zawarta ugoda nie jest sprzeczna z prawem, zasadami współżycia społecznego, nie zmierza też do obejścia prawa wobec czego nie ma podstaw do uznania jej zawarcia za niedopuszczalne. W konsekwencji, kierując się treścią art. 355 § 1 k.p.c., sąd postępowanie w sprawie umorzył, na mocy zaś art. 102 kpc Sąd nie obciążył pozwanego kosztami sądowymi.

Powyższe postanowienie zaskarżyła zażaleniem (błędnie nazwanym oświadczeniem) strona powodowa podnosząc, iż domagała się zasądzenia alimentów od dnia wniesienia pozwu tj. od kwietnia 2013 r., nie zaś od października b.r. (k. 40).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Na wstępie wyjaśnić należy, iż ugoda sądowa jest aktem prawnym o złożonym charakterze. Występują w niej bowiem zarówno elementy materialnoprawne (ugoda jest umową wywołującą skutki w sferze prawa materialnego) jak i procesowe (złożone przez strony oświadczenia są oświadczeniami procesowymi, w których strony wyrażają wolę zakończenia procesu poprzez ugodowe zakończenie sporu). Zawarcie ugody w toku postępowania sądowego powoduje, że wydanie wyroku staje się zbędne, co w konsekwencji prowadzi do umorzenia postępowania (art. 355 § 1 k.p.c.).

Kwestia samej dopuszczalności jak i przyczyn uchylenia się od skutków prawnych zawartej ugody sądowej nie jest w doktrynie ujmowana jednolicie. Przede wszystkim należy jednak zauważyć, iż problem ten winien być rozstrzygany zarówno z punktu widzenia przepisów prawa materialnego jak i procesowego. Prawo materialne przewiduje zarówno nieważność (art. 82 k.c., art. 83 k.c.) jak i możliwość uchylenia się od skutków prawnych złożonego oświadczenia woli (art. 84 i n. k.c. z uwzględnieniem ograniczeń wynikających art. 918 k.c.).

Przedstawicielka ustawowa małoletniego A. T. nie wskazała w treści zażalenia jakiegokolwiek okoliczności, która wskazywałaby, iż złożone przez nią oświadczenie woli było wadliwe z punktu widzenia prawa materialnego. Należało zatem rozstrzygnąć, czy w przedmiotowej sprawie zachodzą okoliczności uzasadniające odwołanie przedmiotowego oświadczenia.

Na wstępie należy zauważyć, iż co do zasady oświadczenie woli wyrażające zgodę na zawarcie ugody i zakończenia procesu może być, jako czynność procesowa, odwołane. Jednakże z uwagi na charakter tej czynności, a przede wszystkim skutki jakie ugoda wywołuje w sferze prawa materialnego, odwołanie to nie ma charakteru dowolnego. Należy bowiem zauważyć, iż dopuszczenie możliwości swobodnego odwoływania oświadczeń woli w przedmiocie ugody sądowej do momentu uprawomocnienia się postanowienia umarzającego postępowanie, wprowadzałoby niepewność skutków tych czynności, trudnych do pogodzenia z ich skutkami materialnoprawnymi. Dlatego też w orzecznictwie wskazuje się, iż odwołanie czynności dyspozycyjnej strony jaką jest wyrażenie woli na zakończenie postępowania winno podlegać kontroli sądowej co do jego zasadności, przy czym należy mieć na względzie znaczenie jakie ustawodawca nadaje ugodowemu zakończeniu sporu (art. 223 § 1 k.p.c., art. 468 § 2 pkt 2 k.p.c.), oraz fakt, iż sama czynność dyspozycyjna stron podlega ocenie pod kątem zgodności z prawem i zasadami współżycia społecznego (art. 203 § 4 k.p.c.) (por. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego - Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 20 grudnia 2000 r., I PKN 650/2000). Na uwagę zasługuje również postanowienie z dnia 27 lutego 1985 r., II CZ 11/85, w którym Sąd Najwyższy stwierdził, że dyspozycyjną czynnością procesową może strona odwołać jedynie z przyczyn uznanych przez sąd za uzasadnione. Do takich przyczyn należą tak wady oświadczenia woli, jak i okoliczności powstałe następnie, umożliwiające cofnięcie czynności dokonanych pod każdym względem prawidłowo. Podobne stanowisko zostało wyrażone w postanowieniach z dnia 26 kwietnia 1982 r., IV CZ 62/82 oraz z dnia 24 września 1984 r., II CZ 103/84, w których Sąd Najwyższy uznał, iż samo złożenie oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych ugody nie wystarcza do uwzględnienia zażalenia na postanowienie umarzające postępowanie. Do obowiązków strony należy bowiem wskazanie przyczyny wadliwości oświadczenia, do sądu zaś ocena, czy przyczyny te są dostateczne dla skutecznego uchylenia się od skutków oświadczenia woli w myśl przepisów prawa cywilnego.

Przedstawicielka ustawowa małoletniego, w treści złożonego przez siebie zażalenia stwierdziła jedynie, iż „chciałaby aby alimenty zostały jej wypłacone od dnia złożenia pozwu, czyli od kwietnia (...)”. Jak wynika jednak z treści złożonego przez J. N. w dniu 29 października 2013 r. oświadczenia (k. 27-27 v. akt) wszystkie okoliczności sprawy były jej znane na dzień zawierania ugody i mimo tego zgodziła się na jej zawarcie i złożyła oświadczenie woli określające obowiązek alimentacyjny pozwanego na kwotę 400 zł. miesięcznie, **poczynając od dnia 1 października 2013 r.** W sytuacji natomiast, gdy kwestia alimentów została rozstrzygnięta na drodze ugodowej, nie ma podstaw

do tego, aby postępowanie sądowe było prowadzone w dalszym ciągu. W takim przypadku ustawa nakazuje umorzenie postępowania, a kwestia ta nie podlega swobodnemu uznaniu sądu (art. 355 § 1 k.p.c.). Należy przy tym zauważyć, iż oceniając treść ugody pod względem jej zgodności z prawem oraz zasadami współżycia społecznego Sąd Rejonowy dogłębnie zbadał sytuację stron procesu w zakresie niezbędnym dla uznania, iż zawarcie ugody o treści zaproponowanej przez strony było dopuszczalne (art. 223 § 2 k.p.c. w zw. z art. 203 § 4 k.p.c.).

Na marginesie jedynie wskazać należy, iż w przypadku jakiegokolwiek zmiany stosunków przedstawicielka ustawowa małoletniego może żądać zmiany umowy dotyczącej stosunku alimentacyjnego.

Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji postanowienia.